

Coláiste Cholmcille

Nasctha sa Phobal

Is cuid lárnach de phobal ar bith na scoileanna atá lonnaithe sa cheantar máguaird. Trí shaol na scoile forbraítear naisc agus coinsias sóisialta i measc na ndaoine agus is iomaí dlúthchairdeas saoil a déantar taobh amuigh is taobh istigh de gheataí na scoile céanna.

I gColáiste Cholmcille déantar an-iarracht nascadh leis an bpobal ionas go gcuirfidh na scoláirí aithne ar an bpobal dár daoibh iad agus nach áit dhorcha, rúndiamhrach í an scoil san áit. Déantar iarracht, freisin, caomhnú na timpeallachta a chur faoi chúram na scoláirí ionas go dtuigfidh siad go bhfuil dualgais orthu a dtimpeallacht a chosaint agus a fheabhsú más féidir.

Is cúis mór mórtas dúinn go bhfuileamar faoi láthair gnóthach ag réiteach chun an Brat Glas a athnuachan don cheathrú huair. Is comhartha idirnáisiúnta é an brat céanna a thaispeánann go bhfuil aire agus aird á thabhairt ar an timpeallacht sa scoil a bhfuil an brat ar foluain lasmuigh di. I mbliana, chun ullmhú a dhéanamh, is iomaí sin suirbhé, alt, togra agus cruinniú a bhí ag scoláirí le hionadaí ó *An Taisce* ar théama na bliana, 'Taisteal'. Chuile dara bliain a bhíonn ar scoil an brat a athnuachan faoi théamaí éagsúla. Tugadh cuireadh isteach do thuismitheoirí freisin, chun iad a choinneáil ar an eolas faoina bhfuil ar siúl ag a ngasúir ar scoil.

Caomhnú

Ní obair in aisce do scoláirí caomhnú timpeallachta na scoile, mar gur féidir leo an obair a dhéanann siad a úsáid mar thogra O.S.S.P. do Scrúdú an Teastais Sóisearaigh. Chonaic muid an tionchar a bhíonn ag a leithéid ar chúigear buachaillí a thóg orthu féin cúinne le hais na páirce peile a dheisiú suas agus bláthcheapach a dhéanamh den charnán dramhaíle sa gcúinne. Is iad ag fágáil slán leis an scoil i mí an Mheithimh, bhí sé de shásamh ag Diarmaid Ó Maoileoin,

Cuid de leathanach baile www.sceolan.com

Diarmaid Ó Finneadha, Leon Mac Lochlainn, Arthur Trahan agus Mícheál Davy Ó Coisdealbha go raibh a marc fágtha acu ar an scoil agus a n-oidhreacht sna bláthanna atá ag fás agus an claí a tógadh timpeall orthu.

Cuirtear aithne ar aos óg is seanóirí na háite trí chuairteanna a thabhairt ar an Naíonra, Scoil Sailearna agus ar thearmann na sean ndaoine ar an Tulach. Chuile bhliain déanann rang na hIdirbhliana, agus ranganna eile nach iad, roinnt seónna puipéad agus drámaí a chur ar siúl agus ní ba haon eisceacht í an bhliain seo. Chuir lucht na hIdirbhliana dhá sheó puipéad ar fáil don naíonra agus do Scoil Sailearna, ceann ag tús agus ceann ag deireadh na bliana. Sa chéad cheann d'inis siad scéal Chú Chulainn agus an chaoi ar

athraigh a ainm. Ar shlí taitneamhach, simplí, thug siad an scéal rúraíochta seo chun cuimhne do na gasúir bheaga. Le cabhair scáil-phuipéad, níos déanaí sa mbliain, tharraing siad na paistí beaga chuig an bhforaois chun casadh leis 'An Leon Ocrach'. Chomh maith leis sin, chuir siad an seandráma Francach, 'An Dochtúr Bréige', ar stáitse don Scoil Náisiúnta agus do Cheolchoirm na Nollag i gColáiste Cholmcille. Leis an dráma seo freisin, chuir siad isteach ar an bhféile Áitiúil Drámaíochta agus sciobadar an Chraobh leo agus fuair Caoimhe Ní Ghriallais aitheantas mar "An tAisteoir is Fearr".

Na Sóisir

Ní hiad lucht na hIdirbhliana amháin a bhí gníomhach leis an

drámaíocht. Thug roinnt aisteoirí ón gcéad agus ón dara bliain dhá dhuais leo i gComórtas Chraobh na hÉireann nuair a chuir siad an dráma, 'Pionta Amháin Uisce', leis an drámadóir áitiúil, Johnny Chóil Mhaidhc, ar stáitse. Bhuaigh Máire Bríd Ní Chualáin an gradam, "An tAisteoir is Fearr", as an léiriú a thug sí ar Cháit, an bhean tí a d'fhág a fear (Maidhc Ó Conghaile) istigh i bhfeighil an tí agus ag déanamh cáca! Bhain seanóirí Chois Fharraige an-sásamh as an dráma seo nuair a chuir na daltaí ar stáitse dóibh é ar an Tulach.

I Measc an Phobail

Chomh maith le scileanna drámaíochta, féinmhuinín agus scileanna foirne a fhoghlaim, tugann drámaí mar seo deis do na daltaí aithne a chur ar shaothair dhrámadóirí áitiúla, ar shaibhreas teanga agus ar stair shóisialta a gcine. Téann na scoláirí amach sa phobal chun a gcuid scileanna drámaíochta a chur i láthair ach, uaireanta, tagann ealaíontóirí áitiúla

isteach chun a gceird agus a gcuid scileanna a roinnt leis na daltaí. Ina measc siúd a tháinig i mbliana bhí Darach Ó Tuairisg, iarscoláire, a thug ceardlann puipéadóireachta don Idirbhliain. Tá clú agus cáil i gcéin is i gcóngar ar a chomhlacht, 'Fibín'. Ansin thug Vincent McCarron ó Árann aghaidh isteach agus mhúin sé scil na caoladóireachta don rang. Is iomaí sin ciseán is ciseog a bhí le feiceáil ag deireadh na seachtaine!

Ní fhágtar scoláirí eile na scoile ar láthair is na haíonna seo ag teacht isteach. Chuir Jackie Mac Donncha ceardlann scríbhneoireachta ar siúl do ghrúpa scoláirí ó bhliain 1, 2, 3 agus 5. Mhair an ciorcal seo deich seachtainí agus bhain na scoláirí antairbhe as. Is mór an chúis bróid don scoil an lear mór duaiseanna liteartha a bhuann scoláirí bliain i ndiaidh bliana i gcomórtais a bhíonn eagraithe ag Coiste Ghairmoideachais Cho. na Gaillimhe, Údarás na Gaeltachta agus Oireachtas na Gaeilge.

Cé go bhfeictear dúinn sa scoil go mór is fiú teanga is traidisiúin a chaomhnú, bíonn muid i gcónaí ag lorg bealaí nua chun an teanga a thaispeáint mar chuid lárnach de shaol ghasúir na linne seo, aois na teicneolaíochta. I mbliana, bhunaigh Roinn na Gaeilge sa scoil, i gcomhpháirt leis an gCoiste Gairmoideachais, suíomh nua idirlín as Gaeilge, *sceolan.com*, le deis a thabhairt do dhaltaí gréasán sóisialta a bheith ar fáil dóibh ina dteanga dhúchais. Déantar monatóireacht air chun scoláirí a chosaint ar bhulaíocht agus chun a sábháilteacht a chinntiú. Tá seans ag scoláirí a dtuairimí a thabhairt i mblaganna agus ar fhóram, teachtaireachtaí a chur agus a fháil, nótaí ranganna a fháil agus tugann sé seans don teanga áit a thógáil sa bhfiche haonú aois.

"Ar scáth a chéile a mhaireann na daoine", a deir an seanfhocal agus i gColáiste Cholmcille déanann muid an-iarracht fianaise a thabhairt don ráiteas seo trína bheith lárnach i saol ár bpobal.

Fáilte go
Coláiste Lurgan

**Gaeilge gan dua
i gceartlár na Gaeltachta**

*Indreabhán, Co. na Gaillimhe
Fón 091 593182*